

Estètica

Codi: 100277

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Gerard Vilar Roca

Correu electrònic: Gerard.Vilar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

A més del català, són benvingudes com a llengües, a l'aula i als processos avaluatoris: castellà, francès, anglés, italià, portugués i alemany

Equip docent

Joan Maria Minguet Batllori

Gerard Vilar Roca

Jessica Patricia Jaques Pi

David Jorge Casacuberta Sevilla

Yaiza Ágata Bocos Mirabella

Ager Perez Casanovas

Valentín Roma Serrano

Equip docent extern a la UAB

Andrea Soto

Bàrbara Bayarri

Clara Laguarda

Laura Vilar

Membres del Projecte d'Innovació docent artencurs

Miquel Molins

Sara Gómez

Prerequisits

No hi ha prerequisits singulars. Una informació prèvia és que hi ha dos professors responsables de l'assignatura: Jèssica Jaques i Gerard Vilar.

Objectius

Els objectius generals de l'assignatura són:

1. El coneixement dels textos fonamentals de la història de l'estètica, així com el seu vocabulari i argumentari
2. L'aplicació d'aquest vocabulari i argumentari a la praxis discursiva contemporània i la seva vinculació amb les pràctiques estètiques. Aquest segon objectiu ubica l'assignatura en el territori de l'estètica aplicada.

Els objectius específics de l'assignatura són:

1. La comprensió de l'art com a un lloc idoni per al pensament
 2. El coneixement dels llocs d'intersecció entre l'estètica i la tradició filosòfica
 3. El coneixement d'alguns dels textos fonamentals de la tradició estètica
 4. La presentació de l'estètica com a gnoseologia fonamental
 5. El coneixement d'un argumentari i un vocabulari per a comprendre la tradició estètica i la dimensió estètica del món contemporani
 6. L'establiment del diàleg entre els textos de la tradició estètica i l'art contemporani segons els procediments de l'estètica aplicada
 7. El cultiu del sentit estètic de l'alumne com a sentit requerit per al coneixement, l'obertura del món i la generació de projectes col·laboratius
-
1. Configuracions de projectes en estètica aplicada
 2. Projecció, si s'escau, dels coneixements de l'assignatura als futurs TFG i a altres recerques i projectes de l'estudiant

Competències

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals actituds filosòfiques en l'àmbit de l'estètica i saber aplicar-les críticament en el món de l'art.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
4. Construir textos normativament correctes
5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
6. Descriure amb precisió l'objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
7. Distingir i analitzar els debats clàssics i actuals de la història de l'art
8. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
9. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
10. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
11. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
12. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
13. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
14. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
15. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text
16. Identificar la imatge artística situant-la en el seu context cultural.
17. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
18. Interpretar els continguts d'un text de teoria artística.
19. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
20. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
21. Reconèixer, amb mirada experta, referents estètics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
22. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
23. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
24. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica
25. Resoldre problemes de manera autònoma.
26. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

_____ Els continguts de l'assignatura tenen com a eix vertebrador 6 dels conceptes fonamentals de la tradició estètica, als quals corresponen un, dos o tres textos de lectura obligatòria. Les lectures del tema 6 es faran de manera col·laborativa.

_____ Introducció: L'estètica com a poiesis política.

_____ RANCIÈRE, J., *Sobre polítiques estètiques*. Barcelona, Macba, 2005 . Capítols 1 i 2

_____ 1. Mimesi

_____ PLATÓ, llibre X de la *República*.

_____ ARISTÒTIL, *Poètica*. [textos seleccionats]

_____ 2. Expressió

_____ KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar* §§ 23-29

_____ 3. Forma

BENJAMIN, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*.

_____ 4. Símbol

JAQUES, J., *La Estètica del Romànic y el gòtic*. Cap. IV, el Símbolo 2003.

HEGEL, *Lliçons d'estètica* (Introducció). (1835)

CASSIRER, E., "Arte", Cap. IX *Antropologia filosòfica*. (1944)

5. Experiència estètica / gust

VOLTAIRE, "Goût", *Encyclopédie* (1757)

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar* §§ 1-22

6. Arts

GOODMAN, "When is Art?", *Ways of worldmaking*.

HEIDEGGER, M., *El origen de la obra de arte* (1936) (textos seleccionats)

NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*.

NOË, A. *Strange Tools. Art and Human Nature* (textos seleccionats)

Metodologia

La metodologia és la neosocràtica, és a dir: la generació i la transferència de coneixements des de la reivindicació del potencial formatiu tant d'estudiants com de professors. Està dirigida des del Projecte d'Innovació Docent *Art en curs*, del qual Jèssica Jaques n'es Investigadora Principal. En aquest projecte d'innovació docent intervenen diversos Graus: Filosofia, Història de l'Art, Musicologia, Disseny, Dansa i Coreografia, amb especial atenció a llur intersecció. L'àmbit d'acció és el recurregut de la formació fora de l'aula a l'aula, en aquesta direcció. El model pedagògic és el neosocràtic. L'àmbit és el de l'estètica aplicada, en un afany per la professionalització en projectes filosòfico-artístics d'incidència en l'esfera pública.

Les activitats dirigides consten de classes de praxis discursiva, així com de la tutorització de microgrups i individuals per a la consecució de mapes conceptuals de validesa formativa.

Les activitats supervisades consten de workshops de praxis artística i visites a exposicions, així com les proves escrites, les aportacions en recerca artística i la contribució als seminaris. Hi haurà una especial insistència en què l'alumne vinculi la seva praxis discursiva a unes pràctiques estètiques segons els procediments de l'estètica aplicada.

Les activitats autònomes estan formades pel treball de lectura, sistematització conceptual, aplicabilitat de l'argumentari i el vocabulari dels textos avaluables a les pràctiques estètiques.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes, seminaris, tutories en microgrups i individuals	60	2,4	1, 5, 8, 12, 18, 21, 23, 24, 26
Tipus: Supervisades			
workshops de pràctiques estètiques, visita a exposicions, esdeveniments artístics, proves, contribució als seminaris	30	1,2	2, 3, 4, 5, 9, 14, 15, 17, 19, 20, 22
Tipus: Autònomes			
Lectures individuals i en grup, elaboració de mapes conceptuals i evolutius	52	2,08	4, 9, 11, 13, 15, 20, 22, 25

Avaluació

L'avaluació es realitzarà de manera contínua i evolutiva. S'efectuaran tres proves obligatòries i una d'optativa. Les obligatòries seran: 1. Un lliurament escrit i amb documentació, si s'escau, d'una pràctica o referent creatiu on es plantegin qüestions filosòfiques_ Fet a casa i lliurat electrònicament a l'adreça <esteticatroncal@gmail.com>; Màxim de 1000 paraules. 2. Una prova presencial del primer i segon bloc de l'assignatura; 3. Un lliurament escrit i amb documentació (si s'escau) del tercer bloc de l'assignatura. Fet a casa i lliurat electrònicament a l'adreça <esteticatroncal@gmail.com>, màxim 3000 paraules.

En principi i excepte canvis en el dia a dia de la Facultat o força major, els dies de les proves / lliuraments són: 15 octubre, 14 novembre o 21 de novembre, 14 gener, la primera i la darrera a lliurar electrònicament, la segona presencial a l'hora i aula de classe a triar un dels dos dies (per raons biològiques de gènere). A cada

prova entraran dos blocs temàtic amb les lectures corresponents i una visió global respecte a l'assignatura. Aquestes proves tindran la puntuació: Prova 1: 2 punts; Prova 2: 2 Punts; Prova 3: 3 Punts. Això proposa un màxim d'un 7/10. A més, l'alumne serà convocat a realitzar optativament un *Quadern de Bitàcola* que serà enviat semanalment a l'adreça <esteticatroncal@gmail.com> sota uns requeriments concrets i que s'avaluarà amb un màxim de 3 punts; els lliuraments hauran de ser puntuals i setmanals a partir del 1 d'octubre.

Els alumnes que no puguin realitzar alguna (-es) de les proves les duran a terme el dia i l'hora de la reavaluació (gener, encara per determinar per la Facultat), i respectant les limitacions horàries d'aquesta. Tanmateix, es valorarà positivament el seguiment puntual de les proves. La nota final no serà la mitjana de les tres proves, sinó que es farà una valoració final de l'evolució formativa de l'estudiant. Les notes es comunicaran per correu electrònic al correu institucional dels alumnes.

La recuperació, amb data i lloc fixats per la Facultat, queda reservada als alumnes que no hagin fet alguna -es de les proves en el dia indicat al calendari o que hagin suspès l'assignatura.

La nota de l'alumne serà "no avaluable" quan no s'hagi presentat a la totalitat de les proves sigui al dia indicat al calendari sigui el dia de la reavaluació.

Els criteris d'avaluació seran:

1. La selecció pertinent dels temes a tractar a l'hora de plantejar les principals qüestions de la filosofia de l'art a partir d'una obra o d'un altre tipus de referent estètic
2. La claredat argumentativa
3. La utilització adient del vocabulari vinculat a l'assignatura
4. La manifestació de la comprensió dels continguts proposats a les sessions teòriques
5. La manifestació de la comprensió dels continguts de les lectures obligatòries
6. La correcció de l'estil d'escriptura
7. La capacitat de discussió amb el grup i sobre els textos.
8. L'audàcia en l'apropiació dels continguts (*sapere aude*), és a dir, l'apropiació dels continguts
9. El plagi donaria lloc a un acurat treball de conscienciació formativa.

La revisió ordinària es realitzarà després de cada prova als horaris habituals de despatx. Atès el nombre elevat d'alumnes, es podrà fer durant tot el mes entre prova i prova. La revisió ordinària global de l'assignatura es realitzarà un dia concret que s'indicarà al gener, i serà al despatx.

S'encoratja als alumnes a venir a treballar al despatx llurs referents estètics / artístics i llurs quaderns de bitàcola. Un cop acabada l'assignatura, se'ls convidarà a contribuir al bloc d'artencurs: <<https://artencurs.wixsite.com/artencurs>>

Totes les indicacions importants quedaran escrites al Moodle, per tal de deixar-ne constància escrita pública.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Quadern de bitàcola	20 %	5	0,2	1, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 26
tres proves escrites de 30 minuts	80 %	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26

Bibliografia

1. Textos avaluable (estan penjats del web <greta.cat/grau>)

ARISTÒTIL, *Poètica*. Barcelona, Ed. 62.[textos sel·leccionats]

BENJAMIN, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Madrid, Taurus (1935)

CASSIRER, E., "Arte", *Antropología filosófica*. FCE (1944)

GOODMAN, "When is Art?", *Ways of world making*. NY, Hacked publishing, 1978.

HEGEL, *Lliçons d'estètica* (Introducció). Barcelona, ed. 62 (1835)

HEIDEGGER, M., *El origen de la obra de arte*. FCE. (1936)

JAKES, J., *La Estètica del Romànic y el gòtic*. Madrid, Antonio Machado, 2003.

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar*. Barcelona, Ed. 62, 2004 (1790) [textos seleccionats]

NOË, A. *Strange Tools. Art and Human Nature*. NY, Hill and Wang, 2015.

PLATÓ, llibre X de la *República*. Madrid, Gredos.

RANCIÈRE, J., *Sobre polítiques estètiques*. Barcelona, Macba, 2005 [Caps- 1 i 2]

VOLTAIRE, "Goût", *Encyclopédie*, 1757

2. Bibliografia secundària

ARNHEIM, R., *Arte y percepción visual*, Alianza Forma, Madrid, 2002

BARASCH, M., *Teorías del Arte: De Platón a Winckelmann*, Alianza, Madrid, 1991; *Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire*, New York University Press, New York, 1990; *Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky*, New York University press, New York and London, 1998.

BOZAL, V., *Historia de las ideas estéticas I* III, Historia 16, Madrid 1998; (ed.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Visor, Madrid, 1996.

CARROLL, N., *Philosophy of Art*. Routledge, 1999.

CASACUBERTA, D., "[Nueve escollos para entender la cultura digital](#)". [Enrahonar: Quaderns de filosofia](#), ISSN 0211-402X, [Nº 32-33, 2001](#), pags. 235-244

DAVIS, S., *The Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

DANTO, A. C., *El abuso de la belleza. La estética y el concepto del arte*. Paidós, Barcelona, 2005.

DANTO, A., "La obra de arte y el futuro histórico", *La madonna del futuro*. Paidós, Barcelona, 2003 (2000).

FISHER, E., *La necesidad del arte*. Barcelona, Nexos, 1993 (1959)

GAUT, B.; LOPES, D. (eds.), *The Routledge Companion to Aesthetics*. Second Edition, Routledge, 2005.

GOMBRICH, E. H., *Breve historia de la cultura*, Ediciones Península, Barcelona, 2004.

GOMBRICH, E. H., *La historia del arte*. Madrid, Phaidon (1950).

GUASCH, Anna Maria (coord.), *La crítica de arte*, Ediciones del Serbal, Barcelona, 2003.

JAKES, J., "El sentido estético", *Disturbis* 3 <
http://www.disturbis.esteticauab.org/Disturbis234/Disturbis_3.html>

JAKES, J., "Ernst Cassirer y la urdimbre de la memoria simbólica", *Er* 33, pp. 59-73, 2004.

JAKES, J., "Neokantisme i neokantians", *Enrahonar* 23, 1995, 35-69.

JAQUES, J., "Notícia d'Ernst Cassirer", *Enrahonar* 24, 199.

JAQUES, J., "Friendships are not in heaven. *The Genealogy between Aristotle's Philia and Kant's Aesthetic Disinterestedness*". *Revista de Filosofia*, Vol. 37, n. 2 (2012): 55-68.

JAQUES, J. (ed.), "Pels camins de la raó crítica", 36 (2004), número extraordinari sobre Kant en el segon centenari.

JAUSS, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. Barcelona, Paidós, 2002 (1972)

JIMENEZ, M., *¿Qué es la estética?*, Barcelona, Idea Books, 1999.

JIMÉNEZ, J., *Teoría del Arte*, Tecnos, Madrid, 2002.

KELLY, M., (ed.), ***Oxford Encyclopedia of Aesthetics***, 1998. 2a edició, 2014. (Especialment recomanat)

KIERAN, M., (ed.), *Contemporary Debates in Aesthetics and Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

KRIS, E. i KURZ, O., *La Leyenda del artista*, Ensayos Arte Cátedra, Madrid, 1982.

LAMARQUE, P., - H. OLSEN, H., (eds.), *Aesthetics and the Philosophy of Art. The Analytic Tradition. An Anthology*. Oxford, Blackwell, 2004.

LYNCH, Enrique, *Sobre la belleza*, Anaya, Madrid, 1999.

LEVINSON, J., *Oxford Handbook of Aesthetics*, 2003.

MURRAY, Chris, *Key Writers on art: From Antiquity to the Ninetenth Century*, Routledge, London and new York, 2003; *Pensadores clave sobre el arte: elsiglo XX*. Ensayos arte Cátedra, Madrid 2006.

NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*. Madrid, Alianza Editorial, 1995 (1872).

RAMIREZ, J.A. ***Ecosistema y explosión de las artes***. Anagrama, Barcelona 1994. (Especialment recomanat)

SHINER, Larry, *La invención del arte*, Paidós Estética 36, Barcelona, 2004.

TATARKIEWICZ, e., ***Historia de seis ideas***. Madrid, Taurus, 1987 (1976). (Especialment recomanat)

VALVERDE, J. M., ***Breve historia y antología de la estética***, Barcelona, Ariel. (Especialment recomanat)

VILAR, G., *Las razones del arte*. Madrid, Antonio Machado, 2005.

VILAR, G., *La desartización del arte*. Universidad de Salamanca, 2012.

C. Webs

<http://esteticauab.org/home.html>

www.disturbis.net

<https://vimeo.com/instituthumanitatsbcn>

www.museupicasso.bcn.es

<http://fundacionmiro-bcn.org>

<http://www.macba.cat>

www.fundaciontapies.org

www.museoreinasofia.es

www.museodelprado.es

www.tate.org.uk/modern

www.centrepompidou.fr

www.palaisdetokyo.com

www.moma.org

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/history>

<https://www.edx.org/>

http://www.canal-u.tv/producteurs/universite_de_tous_les_savoirs

<https://www.ted.com/talks>